PARLAMENT EUROPEJSKI

2004 *2009*

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Bruksela, 11 lipca 2008 r.

Sprawozdanie delegacji komisji LIBE z wizyty na Cyprze (25 - 27 maja 2008 r.)

Sprawozdawczyni: Jeanine HENNIS-PLASSCHAERT

1. Cel i termin

W dniach 25-27 maja 2008 r. delegacja złożona z siedmiu posłów do Parlamentu Europejskiego złożyła wizytę na Cyprze. Delegacji przewodniczyła posłanka Martine ROURE (patrz załączona lista – załącznik 1).

Wizyta miała na celu zebranie informacji i bezpośrednie zapoznanie się z sytuacją w zakresie przyjmowania na Cyprze osób ubiegających się o azyl oraz imigrantów o nieuregulowanym statusie, sprawdzenie, jakie warunki panują w ośrodkach dla imigrantów, dokonanie oceny wdrażania odnośnych dyrektyw i rozporządzeń europejskich[1], a także wymianę poglądów z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego i rządu. Wizyta na Cyprze była kolejną z serii podobnych podróży do Włoch (Lampedusa), Hiszpanii (Ceuta i Melilla oraz Wyspy

[1] Dyrektywa Rady 2003/9/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. ustanawiająca minimalne normy dotyczące przyjmowania osób ubiegających się o azyl (dyrektywa w sprawie przyjmowania uchodźców – Dziennik Urzędowy L 031 z 6.2.2003, s. 0018 – 0025)

Dyrektywa Rady 2005/85/WE z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich (dyrektywa w sprawie procedury przyznawania statusu uchodźcy – Dziennik Urzędowy L 326 z 13.12.2005, s. 0013 – 0034)

Rozporządzenie Rady (WE) nr 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiające kryteria i mechanizmy określania państwa członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl, wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego (rozporządzenie Dublin II – Dziennik Urzędowy L 050 z 25.2.2003, s. 0001 – 0010)

Kanaryjskie), Francji (Paryż), na Maltę, do Grecji, Belgii, Wielkiej Brytanii, Holandii, Polski i Danii.

Podczas wizyty delegacja skupiła się na trzech różnych ośrodkach zamkniętych (ośrodku zatrzymań Famagusta, komisariacie policji Aradippou, ośrodku zatrzymań Blok 10 Więzienia Głównego) oraz jednym otwartym ośrodku przyjęć (ośrodek przyjęć Kofinou).

Delegacja odbyła spotkania między innymi z:

- Ministrem spraw wewnętrznych Neoklisem SYLIKIOTISEM
- Minister pracy i ubezpieczeń społecznych Sotiroullą CHARALAMBOUS
- Dyrektor departamentu stanu cywilnego i migracji w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Anny SHAKALLI
- Zastępcą szefa policji w Ministerstwie Sprawiedliwości i Porządku Publicznego Marianną FRANTZI
- Nadinspektorem policji w wydziale ds. cudzoziemców i imigracji w Ministerstwie Sprawiedliwości i Porządku Publicznego Emiliosem LAMBROU
- Główną inspektor policji w Ministerstwie Sprawiedliwości i Porządku Publicznego Kyriaki LAMBRIANIDOU
- Inspektorem policji w Ministerstwie Sprawiedliwości i Porządku Publicznego A. LEONIDOU
- Pracownikami administracyjnymi służby azylowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych: Sotosem KTORISEM, Andreasem CONSTANTINOU, Natasą ANDREOU, Kakią DEMETRIOU i Agni PAPAGEORGIOU.

Delegacja spotkała się także z przedstawicielami różnych organizacji, takich jak:

- *UNHCR*
- Program Europa i Azja Środkowa *Amnesty International*
- *KISA* – Akcja na rzecz równości, pomocy, antyrasizmu
- *Apanemi* – Równość płci
- *Future Worlds Centre*

Delegacja zorganizowała jedną konferencję prasową podsumowującą wizytę. Cypryjskie media podawały informacje na temat wizyty delegacji.

2. Kontekst

Cypr, ze względu na swoje wyjątkowe położenie geostrategiczne oraz przystąpienie do UE w dniu 1 maja 2004 r., w stosunkowo krótkim czasie stał się jednym z tych miejsc w UE, do których przybywa największa liczba osób ubiegających się o azyl oraz imigrantów o nieuregulowanym statusie. Cypryjski system azylowy jest stosunkowo niedawny, ponieważ władze Cypru wzięły na siebie obowiązek rozpatrywania wniosków o azyl dopiero w styczniu 2002 r. Przedtem to UNHCR decydował, które z osób ubiegających się o azyl są rzeczywiście uchodźcami.

Liczba nowych osób ubiegających się o azyl, które w 2007 r. złożyły wnioski w kontrolowanej przez rząd części Cypru wyniosła 6 789. Licząc na głowę mieszkańca, oznaczałoby to około 600 000 nowych wniosków w Wielkiej Brytanii lub 800 000 –

w Niemczech. Chociaż takie teoretyczne porównania wykazują pewne ograniczenia, oczywiste jest, że Cypr borykał się (i nadal boryka się) z wieloma poważnymi trudnościami. Wielu imigrantów o nieuregulowanym statusie uważa Cypr przede wszystkim za pierwszy etap na drodze do innych państw członkowskich UE.

Absolutnie jasne jest, że duża liczba obywateli państw trzecich o nieuregulowanym statusie, przekraczających „zieloną linię", która oddziela tereny okupowane przez Turcję od reszty kraju, jest przyczyną wielu specyficznych problemów i rzeczywiście należy ją uznać powagę tej kwestii. Mniej niż 1% osób ubiegających się o azyl i imigrantów o nieuregulowanym statusie wkracza na tereny bezpośrednio kontrolowane przez rząd cypryjski. Ogromna większość przekracza granicę Cypru przez „zieloną linię".

Innym problemem są tak zwane strefy suwerenne Wielkiej Brytanii na Cyprze. Negocjacje między Wielką Brytanią i rządem cypryjskim zaowocowały podpisaniem w lutym 2003 r. protokołu ustaleń dotyczącego odpowiedzialności Wielkiej Brytanii (za pośrednictwem władz stref suwerennych) za osoby ubiegające się o azyl i imigrantów o nieuregulowanym statusie, wjeżdżających na teren Cypru bezpośrednio przez obszar stref suwerennych.

Na Cyprze istnieją dwa podstawowe typy ośrodków:

- Kilka ośrodków zatrzymań dla imigrantów o nieuregulowanym statusie (posiadających lub nieposiadających dokumentów) oczekujących na powrót i wydalenie z Cypru. Obecnie mogą one pomieścić maksymalnie 179 osób. Ukończenie budowy nowego ośrodka zatrzymań, w którym będzie mogło przebywać 300 osób, przewidywane jest na 2011 r. Jeśli ośrodki są przepełnione, władze po prostu zaprzestają zatrzymań.
- Jeden otwarty ośrodek przyjęć dla osób ubiegających się o azyl oczekujących na ostateczną decyzję w sprawie złożonych wniosków, mogący pomieścić maksymalnie 120 osób.

Wskaźnik uznawania uchodźców i ochrony na Cyprze:
Zob. załącznik II. Warto zauważyć, że UNHCR nie kwestionuje niskich wskaźników uznawania uchodźców. UNHCR podkreśla jednak konieczność wprowadzenia usprawnień proceduralnych, a co za tym idzie kwestionuje następujące praktyki:

- Wydanie ostatecznej decyzji po otrzymaniu rekomendacji dotyczącej uznania jest opóźniane przez długi okres (do 3 lat).
- Wydanie decyzji w skomplikowanych sprawach (głównie sprawy dotyczące możliwego uznania uchodźcy) jest opóźniane, w wyniku czego sprawy te nie zostają zakończone w rozsądnym terminie.

3. *Oficjalne* procedury po przybyciu osób ubiegających się o azyl

Podobnie jak we wszystkich państwach członkowskich UE przyznawanie azylu leży wyłącznie w gestii państwa. Wnioski o azyl powinny w zasadzie być składane niezwłocznie na przejściu granicznym. Jeśli jednak dana osoba zostanie zatrzymana na ulicy, nadal ma możliwość złożenia wniosku o azyl.

Służba azylowa przygotowała ulotkę dla osób starających się o azyl (zawierającą informacje, jak wystąpić o status uchodźcy, jak uzyskać pozwolenia na pobyt i pracę, dane o prawach i obowiązkach uchodźców, jak starać się o pomoc ze środków publicznych, informacje

o rozmowach prowadzących do określenia statusu uchodźcy). Wnioski o azyl są dostępne w języku greckim, tureckim, angielskim, francuskim, arabskim, farsi, serbsko-chorwackim i rosyjskim. Jeżeli nie ma formularzy wniosku w języku, w którym osoba ubiegająca się o azyl umie czytać lub pisać, może ona poprosić o tłumaczenie, za które nie płaci. Osoba ubiegająca się o azyl powinna poinformować urzędnika o tym, czy jest bezdomna, tak aby można było podjąć działania konieczne w celu zapewnienia jej zakwaterowania.

Po rozmowie ze składającym wniosek specjalnie przeszkolony urzędnik przedstawia raport i ocenę służbie azylowej, a osoba ubiegająca się o azyl otrzymuje tzw. „pismo potwierdzające" (pod warunkiem, że złożyła wiosek o azyl). Po otrzymaniu „pisma potwierdzającego" osoba ubiegająca się o azyl musi także złożyć wniosek o wydanie dokumentu dla cudzoziemców oraz tymczasowe zezwolenie na pobyt (oba są bezpłatne). Ponadto osoba ubiegająca się o azyl musi w ciągu trzech dni od otrzymania „pisma potwierdzającego" przejść badania lekarskie.

W przypadku wydania pozytywnej decyzji osoba ubiegająca się o azyl otrzyma pismo potwierdzające przyznany jej status (status uchodźcy, ochrona uzupełniająca lub pozwolenie na pobyt ze względów humanitarnych). W przypadku wydania negatywnej decyzji dana osoba otrzymuje pismo z wyjaśnieniem powodów oraz ma prawo do odwołania w terminie podanym w piśmie informującym o odrzuceniu wniosku. Organ ds. odwołań w sprawach uchodźców ma obowiązek badania wniosków o azyl odrzuconych przez służby azylowe.

Do czasu wydania ostatecznej decyzji w sprawie wniosku o azyl osoba ubiegająca się o azyl ma prawo:

- legalnie przebywać i swobodnie poruszać się po Cyprze;
- ubiegać się o pracę w rolnictwie i hodowli bydła (dopiero po sześciu miesiącach);
- otrzymywać pomoc ze środków publicznych za pośrednictwem organu opieki społecznej po okazaniu „pisma potwierdzającego"; na początek, do czasu dokładnego rozpatrzenia wniosku o zasiłek, organ opieki społecznej może wydać kwotę na pokrycie bieżących potrzeb;
- korzystać z bezpłatnej opieki medycznej (na podstawie rocznego dochodu danej osoby);
- korzystać z edukacji (małoletni bez opieki oraz niepełnoletnie dzieci osób ubiegających się o azyl).

Zgodnie z ustawą o uchodźcach (art. 7) zatrzymywanie jest dozwolone, na podstawie nakazu sądowego i na maksymalnie 32 dni w przypadkach, gdy osoba ubiegająca się o azyl zniszczyła lub wyrzuciła swoje dokumenty podróży/tożsamości lub jeżeli posługiwała się fałszywymi dokumentami. Jeżeli wniosek został odrzucony (zarówno przez służby azylowe, jak i organ ds. odwołań w sprawach uchodźców) i została wydana decyzja o wydaleniu, dana osoba może również zostać zatrzymana. Po upływie 32 dni osoba ubiegająca się o azyl jest zwalniana.

Zgodnie z ustawą o cudzoziemcach i imigracji oraz odnośnym orzecznictwem zatrzymanie jest także możliwe na podstawie decyzji o wydaleniu i środku zabezpieczającym (wydanej przez dyrektora departamentu stanu cywilnego i migracji). Taka decyzja może być wydana, jeżeli przed złożeniem wniosku o azyl dana osoba była nielegalnym imigrantem o nieuregulowanym statusie i/lub w przypadku gdy dana osoba została skazana na karę pozbawienia wolności za przestępstwo karne (> 1 miesiąc), w związku z czym osoba ta jest

uważana za „niepożądanego” imigranta. Zatrzymanie na podstawie decyzji o wydaleniu i zatrzymaniu jest nieograniczone. Wykonanie decyzji o wydaleniu zostaje wstrzymane do czasu ostatecznej decyzji w sprawie wniosku o azyl. Od decyzji o wydaleniu i środku zabezpieczającym, uważanej za akt administracyjny, można się odwoływać do Sądu Najwyższego Republiki, składając wniosek o stwierdzenie legalności zatrzymania (habeas corpus) i/lub składając wniosek na mocy art. 146 konstytucji. Cypryjski system prawny nie przewiduje regularnych procedur kontroli sądowej.

4. Wizyta w dwóch zamkniętych ośrodkach zatrzymań (25.05.2008)

4.1. Ośrodek zatrzymań Famagusta w Larnace

Ośrodek zatrzymań Famagusta jest jednym z mniejszych ośrodków zatrzymań i podlega Ministerstwu Sprawiedliwości i Porządku Publicznego. Ośrodek zatrzymań mieści się na parterze budynku komisariatu policji. Maksymalnie może pomieścić 22 osoby. W czasie wizyty znajdowało się tam 6 zatrzymanych Syryjczyków, jeden Irańczyk i jeden Pakistańczyk. Budynek jest stary, ale czysty i w momencie wizyty jego stan był możliwy do zaakceptowania. Ze względu na skargi i oburzenie opinii społecznej po rozruchach, jakie miały miejsce kilka lat temu, zatrzymani muszą przebywać „wewnątrz” i nie mogą swobodnie poruszać się po terenie obiektu, chociaż jest on otoczony ogrodzeniem z drutu kolczastego. Władze cypryjskie zaznaczyły, że pracują nad rozwiązaniem, które umożliwi zmianę tej sytuacji w najbliższej przyszłości. Drzwi cel są otwarte w dzień i w nocy. W każdej celi znajduje się dzwonek, z którego zatrzymani mogą skorzystać, jeśli czegoś potrzebują. Tłumacze i pomoc medyczna są dostępni na żądanie i/lub jeśli uzna to za konieczne oficer(owie) dyżurny(i). Wystarczająca liczba formularzy, wyjaśniająca prawa zatrzymanych, była dostępna w 7 różnych językach. Przynajmniej jeden z zatrzymanych twierdził, że nie wie, dlaczego właściwie został aresztowany i zatrzymany. Jego zdaniem jego wniosek o azyl nadal oczekuje na rozpatrzenie, natomiast jego żona i dzieci (które nie zostały zatrzymane) z powodu jego zatrzymania mają teraz poważne trudności ze znalezieniem środków na codzienne utrzymanie. Generalnie rzecz biorąc, wydaje się, że większość zatrzymanych w tym ośrodku została aresztowana w wyniku zetknięcia się z organami ścigania, stwierdzenia, że są oni imigrantami o nieuregulowanym statusie i oczekuje teraz na przekazanie do innego ośrodka zatrzymań w celu repatriacji.

4.2. Komisariat policji Aradippou

Komisariat policji Aradippou znajduje się niedaleko ośrodka zatrzymań Famagusta, na trasie z Larnaki do Nikozji. To bardzo nowoczesny budynek, który oddano do użytku w 2004 r. Komisariat odpowiada przede wszystkim za utrzymywanie porządku na otaczających go terenach. Dysponuje ponadto 8 celami, które w zasadzie są przeznaczone dla zwykłych przestępców. Jeżeli ośrodki zatrzymań imigrantów o nieuregulowanym statusie są przepełnione, imigrantów o nieuregulowanym statusie umieszcza się w drodze wyjątku także w komisariacie policji Aradippou. W tym przypadku władze cypryjskie robią wszystko, aby nie mieszać imigrantów o nieuregulowanym statusie z osobami podejrzanymi o popełnienie przestępstwa. Nie można tego jednak całkowicie zagwarantować. Budynek może pomieścić maksymalnie 16 osób. Mężczyźni i kobiety przebywają oddzielnie. Z zasady rodziny i małoletni nie są zatrzymywani; przejmuje ich opieka społeczna. Małoletni poniżej 16 roku życia mogą być zatrzymani tylko w przypadku, gdy popełnią przestępstwo.

5. Spotkanie z organizacjami pozarządowymi i międzynarodowymi (26.05.2008)

Organizacje pozarządowe wyraziły swoje obawy co do skutecznego dostępu do azylu. Ich zdaniem narasta tendencja do traktowania wszystkich imigrantów najpierw jako osób „o nieuregulowanym statusie". Dystrybucja i dostępność (oraz tłumaczenia) ulotki mówiącej o prawach osób ubiegających się o azyl (przygotowanej przez służbę ds. azylu) są zdecydowanie nie takie jak należy. Krytykowano także surowo ewidentne olbrzymie zaległości w postaci nieprzetworzonych wniosków i odwołań. UNHCR otrzymał skargi dotyczące wniosków złożonych w 2002 r., które nadal oczekują na rozpatrzenie.

Organizacje pozarządowe twierdziły, że po złożeniu wniosku o azyl wnioskodawca w praktyce w bardzo ograniczonym stopniu może korzystać ze swoich praw oraz z prawa do pomocy ze środków publicznych/zasiłków z pomocy społecznej, a w szczególności ma bardzo ograniczony dostęp do zakwaterowania. Jedyny otwarty ośrodek przyjęć na Cyprze Kofinou ma ograniczoną możliwość przyjmowania i nie mogą w nim przebywać samotni mężczyźni. Prawdę mówiąc, od osób ubiegających się o azyl oczekuje się, że same znajdą sobie zakwaterowanie oraz środki potrzebne na codzienne wydatki. Zdaniem organizacji pozarządowych władze cypryjskie ponadto systematycznie odmawiają rozpatrywania sytuacji osób wymagających szczególnego traktowania. Indywidualne oceny w celu stwierdzenia, które osoby wymagają specjalnego traktowania, wydają się być niewystarczające, a nawet jest ich brak.

Na Cyprze nie ma ograniczeń maksymalnego administracyjnego okresu zatrzymania z mocy prawa. Chociaż władze twierdzą, że zasadą jest maksymalnie 6 miesięcy, zdarzają się długoterminowe zatrzymania (ponad 24 miesiące), głównie w przypadkach, gdy osoby, którym odmówiono udzielenia azylu (z różnych powodów) nie mogą być wydalone do kraju pochodzenia lub tranzytu i/lub w przypadkach, gdy osoby ubiegające się o azyl odbywały wyroki za drobne przestępstwa (decyzja o wydaleniu jest zawieszona z powodu wniosku o azyl oczekującego na rozpatrzenie, ale nie decyzja o wydaleniu sama w sobie). Nie można uzyskać odpowiedzi na pytania o regularną kontrolę sądową dotyczącą zatrzymań. Wywiązała się mała dyskusja na temat dostępu do pomocy prawnej. Wydaje się, że nie ma czegoś takiego jak dostęp do bezpłatnej pomocy prawnej w przypadku, gdy osoba, której odmówiono udzielenia azylu nie ma dość pieniędzy, aby za nią zapłacić.

Na ogół organizacje pozarządowe mają dostęp do osób ubiegających się o azyl i do zatrzymanych. Jednakże w wielu przypadkach jest to utrudniane przez policję. Skargi składane przez organizacje pozarządowe, nawet do niezależnej komisji ds. badania skarg na działania policji (powołanej w 2004 r.), zostały oznaczone jako „nieuzasadnione".

6. Spotkanie z pełnomocnikiem ds. administracji (rzeczniczką praw obywatelskich), Elianą NICOLAOU (26.05.2008)

Rzeczniczka praw obywatelskich, będąca niezależnym organem, przygotowała wiele sprawozdań o sytuacji osób ubiegających się o azyl. W sprawozdaniach tych rzeczniczka zajmowała się zwłaszcza terminami rozpatrywania skarg, bardzo ograniczonym dostępem do opieki medycznej i służb socjalnych oraz zatrzymaniami obywateli krajów trzecich w następstwie decyzji o wydaleniu i środku zabezpieczającym. Stwierdziła ona, że chociaż nadal istnieją problemy, które należy rozwiązać, w ubiegłych latach nastąpił pewien postęp.

Rzeczniczka uważa decyzję rządu o ograniczeniu prawa do zatrudnienia osób ubiegających się o azyl jedynie do sektora hodowli bydła i rolnictwa za dyskryminującą i bezprawną oraz wzywa rząd do jej weryfikacji.

7. Wizyta w otwartym ośrodku przyjęć (26.05.2008)

Ośrodek przyjęć Kofinou

Ośrodek przyjęć Kofinou to jedyny otwarty ośrodek na Cyprze. Ośrodek, który zaczął działać w styczniu 2004 r., jest usytuowany w odległości 3 kilometrów od wsi Kofinou na trasie z Nikozji do Limassol. Ośrodek przyjęć Kofinou podlega Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, a konkretnie służbie azylowej. Sprawami codziennej organizacji i faktycznym prowadzeniem ośrodka zajmuje się gminna rada ds. socjalnych Kofinou.

Ośrodek, który składa się z 18 prostokątnych prefabrykowanych baraków może pomieścić maksymalnie 120 osób. Cztery baraki są wykorzystywane do celów administracyjnych, cztery jako przestrzeń wspólnego użytku i dwa jako część sanitarna. W pozostałych 8 barakach mieszkają osoby ubiegające się o azyl. Wszystkie baraki mają klimatyzację. Niedawno unowocześniono plac zabaw dla dzieci i wprowadzane są kolejne ulepszenia. W ośrodku przebywają głównie rodziny i samotne kobiety. Żywność dostarcza lokalna firma cateringowa zgodnie z potrzebami dietetycznymi mieszkańców. Generalnie warunki są dość prymitywne, ale jest czysto i zgodnie z normami. Zapewniona jest możliwość rekreacji. Jednocześnie należy podkreślić, że ośrodek ten, ze względu na rodzaj infrastruktury oraz fakt, iż jest położony na oddalonym terenie, nie nadaje się na dłuższy pobyt.

Ponieważ jest to ośrodek otwarty, mieszkańcy posiadający odpowiednie dowody tożsamości mają swobodę poruszania się. Mieszkańcy wpisują się do specjalnej księgi, gdy wychodzą z ośrodka i gdy wracają, wpisują się także goście w celu zapobiegania prostytucji. Brak jest jednak transportu publicznego bezpośrednio z ośrodka do dużych miast Cypru (i odwrotnie). Mieszkańcom proponuje się, aby czekali na autobus w nieokreślonym miejscu przy drodze, około 2 kilometry od ośrodka. Jeśli istnieje szczególna potrzeba, aby autobus zatrzymał się tuż przy ośrodku (np. złe warunki pogodowe), kierowcy autobusów rejsowych obsługujących „trasę Limassol-Nicosia" są uprzedzani przez personel ośrodka, aby zjechali z autostrady i zatrzymali się przy ośrodku.

Uniwersytet w Nikozji realizuje programy w ośrodku Kofinou. Programy te, finansowane przez Europejski Fundusz na rzecz Uchodźców, mają na celu poprawę warunków życia w ośrodku, stworzenie lepszych procedur administracyjnych oraz zapewnienie lepszej opieki społecznej i usług psychologów.

8. Wizyta w trzecim zamkniętym ośrodku zatrzymań (26.05.2008)

Ośrodek zatrzymań Blok 10 w Nikozji

Ten ośrodek zatrzymań jest zlokalizowany na terenie głównego więzienia w stolicy Cypru. Ośrodek jest specjalnie przeznaczony dla zatrzymanych, którzy oczekują na powrót lub wydalenie. Maksymalnie może w nim przebywać 80 osób. Podlega on Ministerstwu Sprawiedliwości i Porządku Publicznego. W czasie wizyty przebywało tam około 40

zatrzymanych mężczyzn różnej narodowości. Ośrodek ma dwa piętra, na każdym piętrze są urządzenia sanitarne. Wyposażenie jest bardzo skromne, ale w czasie wizyty było czysto. W celach przebywa po dwóch zatrzymanych. Ośrodek ma wszystkie cechy zwykłego więzienia, ale w ciągu dnia zatrzymani mogą opuszczać cele.

9. Spotkanie z ministrem spraw wewnętrznych Neoklisem SYLIKIOTISEM oraz z minister pracy i ubezpieczeń społecznych Sotiroulą CHARALAMBOUS (27.05.2008)

Minister Sylikiotis ciepło powitał delegację i powiedział, że docenia fakt, iż Parlament nadzoruje sytuację w państwach członkowskich i kontroluje, czy dyrektywy UE są prawidłowo wprowadzane w życie.

Minister podkreślił następnie sprawę położenia geograficznego Cypru. *„Cypr od bardzo dawna jest miejscem gościnnym. Wiele osób przybywa na wyspę. W 2006 r. większość imigrantów pochodziła z Libanu, ale też z Palestyny, Syrii i Iraku. Cypr poradził sobie z tą sytuacją i był pomostem w przekazywaniu pomocy humanitarnej”.* Minister powiedział, że oprócz położenia geograficznego poważne problemy powoduje okupacja turecka: *„Północna część wyspy to wielka czarna dziura, którą wykorzystuje wielu imigrantów o nieuregulowanym statusie, aby przedostać się do kontrolowanej przez rząd części Cypru”.* Minister wyjaśnił raz jeszcze, że „zielona linia”, która rozciąga się na długości ponad 180 kilometrów to *„linia zawieszenia broni, a nie granica”.* W konsekwencji ściślejsze kontrole muszą iść w parze z pilną potrzebą jak największego umożliwienia korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się osób przez „zieloną linię” w pełnej zgodności z unijnym rozporządzeniem w sprawie „zielonej linii”.

Minister przyznał, że nie wszystkie procedury związane z azylem i migracją są doskonałe. Podkreślił współpracę z organizacjami pozarządowymi: *„Krytyka z ich strony jest wykorzystywana do ulepszenia polityki i jej realizacji”.* Obecnie na Cyprze na rozpatrzenie oczekuje ponad 8000 wniosków o azyl. Minister uznał długi czas przetwarzania tych wniosków za jedną z głównych przyczyn tych zaległości i przyznał, że kompetentne służby powinny mieć więcej pracowników i lepsze wyposażenie. Chociaż wiele państw członkowskich bardzo pomaga Cyprowi w pokonaniu trudności, cenna byłaby większa solidarność między państwami członkowskimi UE.

W pierwszych miesiącach 2008 r. złożono 1 292 nowe wnioski o azyl i wydano 1 757 decyzji. Zob. też załącznik II. Sześciu osobom ubiegającym się o azyl przyznano status uchodźcy, a 40 tymczasowy status humanitarny. Odrzucono 795 wniosków, zamknięto 936 spraw (ponieważ wnioskodawcy wyjechali lub zbiegli).

Zdaniem ministra władze popierają tworzenie nowych ośrodków przyjęć położonych bliżej obszarów miejskich, dzięki czemu osoby ubiegające się o azyl nie będą izolowane. W bieżącym roku Cypr jest w trakcie transpozycji do prawa krajowego dyrektywy 2005/85. Ministerstwo stworzyło niezależną służbę, która zajmie się analizą wszystkich funduszy solidarnościowych UE w celu skorzystania z nich w najbardziej efektywny sposób.

Bardzo niedawno, jak powiedział minister, rząd postanowił, że zatrzymanie nie powinno z zasady przekraczać 6 miesięcy. Ponadto przewidziana jest budowa nowych ośrodków zatrzymań, w których będą lepsze warunki życia. Jeśli chodzi o dostęp do bezpłatnych porad

i pomocy prawnej, minister przyznał, że pomoc prawna udzielana przez organizacje pozarządowe jest niewystarczająca.

Minister Charalambous powiedziała, że toczy się stały dialog z UNHCR i że próbuje ona usprawnić dialog z innymi organizacjami pozarządowymi. Minister zaznaczyła także, że ma zamiar zwiększyć liczbę sektorów, w których mają prawo pracować osoby ubiegające się o azyl. Są one obecnie ograniczone do hodowli bydła i rolnictwa tylko ze względu na rynek pracy. Układ zbiorowy (obejmujący wszystkich pracowników, a zatem nie tylko osoby ubiegające się o azyl) między związkami zawodowymi a stowarzyszeniami rolniczymi jest krytykowany jako niezadowalający. Negocjowany jest nowy układ. Na Cyprze nie ma obecnie krajowej płacy minimalnej, ale ustalono płace minimalne dla wielu zawodów. Zdaniem pani minister w razie potrzeby zostaną wprowadzone ustalenia dotyczące większej liczby zawodów.

10. Wnioski i prośby o (dodatkowe) informacje

- **Obecne możliwości przyjmowania osób ubiegających się o azyl są ograniczone.** Ośrodek Kofinou jest jedynym ośrodkiem przyjęć dla osób ubiegających się o azyl, niemających gdzie mieszkać na Cyprze. Ośrodek może przyjąć maksymalnie 120 osób i zapewnia zakwaterowanie szczególnie rodzinom i kobietom. Prosimy władze cypryjskie o potwierdzenie, czy rzeczywiście zamierzają:
    - zwiększyć możliwości przyjmowania imigrantów przez ośrodek Kofinou o przynajmniej 9 jednostek mieszkalnych; a jeśli tak, powinny podać dokładny termin;
    - poprawić możliwości związane z transportem publicznym;
    - zająć się problemem braku zastępczego zakwaterowania dla samotnych mężczyzn; a jeżeli nie, to dlaczego;
    - zbudować kolejny ośrodek przyjęć o odpowiednim standardzie (umożliwiający nawet pobyt przez dłuższy czas) w mniej oddalonym miejscu; a jeśli tak, powinny podać, kiedy dokładnie zamierzają to zrobić.

- **Wszystkie organizacje pozarządowe twierdziły, że indywidualne oceny w celu zidentyfikowania osób wymagających specjalnego traktowania są niewystarczające albo ich nie ma.** Władze Cypru wyjaśniły w międzyczasie, że osoby wymagające specjalnego traktowania są zasadniczo identyfikowane przez służby opieki społecznej, do których większość osób ubiegających się o azyl zwraca się wkrótce po złożeniu wniosku o azyl. Istnienie takich specjalnych potrzeb *można* także stwierdzić podczas rozmowy. Mówiąc dokładniej, w przypadku osób małoletnich bez opieki ubiegających się o azyl, policja imigracyjna po otrzymaniu wniosku informuje służbę azylową. Służba azylowa natychmiast przekazuje informacje służbom opieki społecznej, aby mogły one wziąć osobę małoletnią pod opiekę. Ofiary tortur są natychmiast wysyłane do wydziału ds. rehabilitacji ofiar tortur po identyfikacji i/lub otrzymaniu zgłoszenia albo w czasie rozmowy albo na wcześniejszym etapie od pracownika socjalnego. Ponadto, jak wyjaśniły władze cypryjskie, służba azylowa realizuje projekt współfinansowany przez Europejski Fundusz na rzecz Uchodźców w zakresie zapewnienia pomocy społecznej i wsparcia psychologicznego dla osób ubiegających się o azyl. Projekt ten jest realizowany przez organizacje pozarządowe. Zwracamy się do władz Cypru z prośbą o potwierdzenie, oprócz powyższego, czy obecnie istnieją specjalne wytyczne w sprawie indywidualnej

oceny sytuacji (i identyfikacji osób wymagających specjalnego traktowania). A jeśli tak, to czy te wytyczne są publicznie dostępne?

- **Dystrybucja i dostępność (oraz tłumaczenie) ulotki informującej o prawach osoby ubiegającej się o azyl (w wersji przygotowanej przez służbę azylową) wydaje się niewystarczająca.** Uprzejmie prosimy władze Cypru o poinformowanie nas, czy zamierzają usprawnić dystrybucję i dostępność ulotek. A jeśli tak, prosimy o poinformowanie nas, jak zamierzają to zrobić i kiedy.

- **Dostęp do pomocy publicznej/zasiłków z opieki społecznej wydaje się utrudniony.** Zwracamy się do władz Cypru z prośbą o przedstawienie aktualnych danych statystycznych, w tym wyjaśnienia na temat tego, ile osób ubiegających się o azyl rzeczywiście korzysta z prawa do regularnej pomocy ze środków publicznych. Jak wynika z analiz danych statystycznych za rok 2007 (przeprowadzonych przez organizacje pozarządowe), ponad 95% osób ubiegających się o azyl nie jest zatrudnionych w dziedzinach, w których prawo pracy zezwala na zatrudnienie, ani nie otrzymuje zasiłków ze środków publicznych.

- **Sektory, w których osoby ubiegające się o azyl mają prawo pracować, są obecnie ograniczone do hodowli bydła i rolnictwa ze względu na rynek pracy.** Minister pracy i ubezpieczeń społecznych podkreśliła, że możliwość uwzględnienia innych sektorów jest postrzegana pozytywnie. Uprzejmie prosimy władze Cypru o podanie, czy i kiedy spodziewają się, że będą mogły znieść (niektóre) ograniczenia.

- **Długotrwałe przetwarzanie wniosków o azyl oraz zaległości.** Jak wynika z najświeższych informacji, służba azylowa została ostatnio wzmocniona o czterech dodatkowych pracowników, którzy będą się zajmować rozpatrywaniem wniosków o azyl. Ponadto w czerwcu personel służby azylowej (5 pracowników zajmujących się analizą wniosków i 1 sekretarka) zostało przeniesionych od urzędu imigracyjnego w Nikozji, aby rozpatrywać wnioski na miejscu. Generalnie rzecz biorąc, pracownicy służby azylowej pracują po godzinach, aby rozpatrzyć jak największą liczbę wniosków o azyl. Zwracamy się do władz Cypru z prośbą o przedstawienie *konstruktywnych* planów na (najbliższą) przyszłość umożliwiających terminowe rozpatrywanie wniosków o azyl oraz likwidację bieżących zaległości (oraz uniknięcie powstawania kolejnych).

- **Zatrzymanie na podstawie nakazu sądowego lub decyzji o wydaleniu i środku zabezpieczającym.** Zwracamy się do władz Cypru z prośbą o:
    - dostarczenie danych statystycznych informujących, jaki jest procent osób zatrzymanych na podstawie nakazu sądowego i osób zatrzymanych na podstawie decyzji o wydaleniu i środku zabezpieczającym;
    - wyjaśnienie, jaki jest status osoby, która została zwolniona (na przykład wygasł maksymalny okres zatrzymania na podstawie nakazu sądowego, ale sprawa jako taka nie została rozwiązana);
    - wskazanie, czy zatrzymanie jest stosowane jako ostateczność i czy przewidziane są inne, wystarczające, ale mniej ostre środki przymusu;
    - wyjaśnienie, czy po wydaniu decyzji o wydaleniu przewidziany jest okres na dobrowolną repatriację;

- potwierdzenie wprowadzenia maksymalnego okresu zatrzymania trwającego 6 miesięcy dla osób zatrzymanych na podstawie decyzji o wydaleniu i środku zabezpieczającym;
- wyjaśnienie, czy przewidziano rozpoczęcie okresowych kontroli środków zabezpieczających przez organ sądowy.

- **Ograniczony dostęp do pomocy prawnej.** Fakt, że nie ma dostępu do bezpłatnej pomocy prawnej w sprawach *niebędących* sprawami karnymi budzi poważne obawy, ponieważ osoba zatrzymana nieposiadająca dość pieniędzy, aby zapłacić za pomoc prawną, pozostaje bezbronna. Władze Cypru oznajmiły, że sprawa dostępu do bezpłatnej pomocy prawnej jest obecnie analizowana w ramach transpozycji dyrektywy dotyczącej procedur przyznawania azylu 2005/85/WE. Zwracamy się do władz Cypru z prośbą o poinformowanie o wynikach tych rozważań i potencjalnych rozwiązaniach.

11. Oświadczenie dla Rady i Komisji Europejskiej

Podczas gdy Cypr przystąpił do UE jako całość, rząd Republiki Cypru faktycznie kontroluje terytorium wyspy do „zielonej linii", natomiast stosowanie wspólnotowego dorobku prawnego na północ od zielonej linii zostało zawieszone zgodnie z protokołem nr 10 układu o przystąpieniu z 2003 r. „Zielona linia" stała się bardzo poważnym problemem, jeśli chodzi o nielegalną imigrację.

Rada i Komisja powinny się zająć tym problemem podczas trwających właśnie negocjacji dotyczących przystąpienia Turcji do UE. Turcja powinna wywiązać się ze swoich zobowiązań, ponieważ skutki dla kontrolowanych przez rząd części Cypru doprowadzą wkrótce do sytuacji, która wymknie się spod kontroli pod względem demograficznym, politycznym oraz finansowym.

Ponadto oraz bardziej ogólnie rzecz biorąc, należy zauważyć, że w ciągu minionych 18 miesięcy nie nastąpił żaden postęp w sprawie dwustronnej umowy roboczej między Turcją a Frontexem. Jest to nie do przyjęcia. Najwyższa pora, aby Turcja i UE osiągnęły porozumienie w sprawie znaczenia pilnej i ścisłej współpracy w tej dziedzinie.

ZAŁĄCZNIK I

Parlament Europejski
Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych
Delegacja na Cypr
25 - 27 maja 2008 r.

PROGRAM

Niedziela, 25 maja 2008 r.

14.55	Przybycie do Larnaki, Cypr
16.30 – 17.30	Wizyta w ośrodku zatrzymań Famagusta w Larnace
17.30 – 18.00	Wizyta w komisariacie policji Aradippou
18.00 – 19.00	Przejazd autokarem z Larnaki do hotelu w Nikozji

Poniedziałek, 26 maja 2008 r.

08.30 – 9.00	Przejazd z hotelu do biura Parlamentu Europejskiego w Nikozji
9.00 – 10.00	**Spotkanie z UNHCR i organizacjami pozarządowymi** (biuro Parlamentu Europejskiego)
10.00 – 11.00	**Spotkanie z Elianą NICOLAOU, pełnomocnikiem ds. administracji (rzeczniczką praw obywatelskich)** (biuro Parlamentu Europejskiego)
11.00 – 11.45	Podróż do Kofinou
11.45 – 13.15	**Wizyta w ośrodku przyjęć Kofinou**

Wraz z nami obecni byli: z ramienia służby azylowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych - Sotos Ktoris, Natasa Andreou i Kakia Demetriou; z ramienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Agni Papageorgiou.

13.15 – 13.40	Przejazd do restauracji Kalymnos
13.40 – 15.30	Obiad
15.30 – 16.30	Przejazd do ośrodka zatrzymań Blok 10, Więzienie Główne, Nikozja

16.30 – 18.00 **Wizyta w ośrodku zatrzymań Blok 10, Więzienie Główne, Nikozja**

18.00 – 18.15 Przejazd do hotelu

Wtorek 27 maja 2008 r.

8.30 – 9.00 Przejazd do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

9:00 – 10:30 **Spotkanie z Neoklisem SYLIKIOTISEM, ministrem spraw wewnętrznych i z Sotiroulą CHARALAMBOUS, minister pracy i ubezpieczeń społecznych oraz z przedstawicielami Ministerstwa Sprawiedliwości i Porządku Publicznego**

Obecni byli również: Anny Shakalli, dyrektor departamentu stanu cywilnego i migracji w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych; Marianna Frantzi, zastępca szefa policji, Ministerstwo Sprawiedliwości i Porządku Publicznego; Emilios Lambrou, nadinspektor policji, wydział ds. cudzoziemców i imigracji, Ministerstwo Sprawiedliwości i Porządku Publicznego; Kyriaki Lambrianidou, główna inspektor policji, Ministerstwo Sprawiedliwości i Porządku Publicznego; A. Leonidou, inspektor policji, Ministerstwo Sprawiedliwości i Porządku Publicznego; Sotos Ktoris, urzędnik administracyjny, służba ds. azylu, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych; Natasa Andreou i / lub Kakia Demetriou, urzędnicy administracyjni, służba ds. azylu, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych; Andreas Constantinou, urzędnik administracyjny, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Agni Papageorgiou, urzędnik administracyjny, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

10.30 – 10.45 Przejazd do biura Parlamentu Europejskiego

10.45 – 11.30 **Konferencja prasowa w biurze Parlamentu Europejskiego**

11.30 – 11.45 Przejazd do hotelu

11.45 – 14.00 Obiad

14.00 – 15.00 Przejazd na lotnisko międzynarodowe w Larnace

16.00 – 21.30 Przelot do Brukseli

Parlament Europejski
Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych
Delegacja na Cypr
25 - 27 maja 2008 r.

LISTA UCZESTNIKÓW

Posłowie do PE

Martine ROURE (PSE) (Przewodnicząca delegacji)
Jeanine HENNIS-PLASSCHAERT (ALDE) (Sprawozdawczyni)

Jean LAMBERT (Verts/ALE)

Adamos ADAMOU (GUE/NGL) (*hors quota*)
Panayiotis DEMETRIOU (PPE-DE) (*hors quota*)
Ioannis KASOULIDES (PPE-DE) (*hors quota*)
Marios MATSAKIS (ALDE) (*hors quota*)

Asystenci posłów do PE

Pauline CHAIGNE (asystentka Martine ROURE)
Nanda KELLY (asystentka Jeanine HENNIS-PLASSCHAERT)
Emilie MIRDJANIAN (asystentka Roselyne LEFRANCOIS)

Doradcy polityczni komisji LIBE

Stavroula KALOPSIDIOTOU (GUE/NGL)
Annie LEMARCHAL (PSE)
Anders RASMUSSEN (ALDE)
Christine SIDENIUS (Verts/ALE)
Chiara TAMBURINI (GUE/NGL)

Sekretariat komisji LIBE

Ana DUMITRACHE
Cristina RODRIGUES

Biuro PE w Nikozji

Tasos GEORGIOU (Szef biura PE)

Tłumacze

EL, EN, FR, DE, IT - 6 osób

ZAŁĄCZNIK II

	2008*		2007		2006		2005		2004		2003		2002		Ogółem	
	wnioski	osoby	wnioski	osoby	wnioski	osoby	wnioski	osoby	wnioski	osoby	wnioski	osoby	wnioski	osoby	**wnioski**	**osoby**
Złożone wnioski	1862	2013	5905	6789	4286	4545	7291	7746	9285	9872	4032	4407	839	952	**33500**	**40610**
Decyzje	**2840**	**2995**	**6749**	**7184**	**5295**	**5601**	**5499**	**5804**	**4998**	**5345**	**404**	**411**	**126**	**143**	**23071**	**27483**
a) osoby ubiegające się o azyl, którym przyznano status uchodźcy	8	18	15	36	19	37	16	41	15	30	0	0	0	0	**73**	**162**
b) Status humanitarny (w tym ochrona uzupełniająca)	41	90	115	191	85	151	50	122	26	56	10	10	0	0	**327**	**620**
c) Wnioski odrzucone	1309	1374	2123	2316	1674	1779	2988	3133	2504	2734	267	274	126	143	**10991**	**11753**
d) Sprawy zamknięte	1482	1513	4496	4641	3517	3634	2445	2508	2453	2525	127	127	0	0	**14520**	**14948**
Sprawy w toku	7589	8841	8567	9823	9411	10218	10420	11274	8628	9332	4341	4805	713	809		

**Do 30/06/2008*